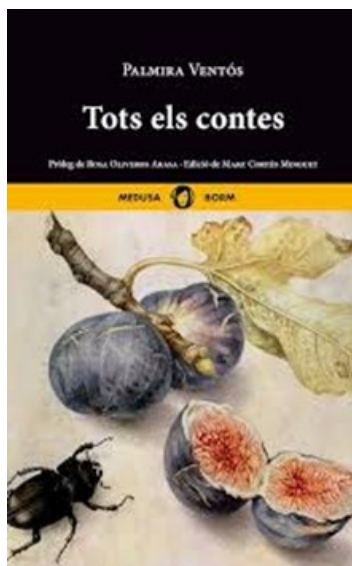

Una escriptora per (re)descobrir

Autoria: Palmira Ventós
Títol: *Tots els contes*
Editorial: Medusa, 2024
160 pàgines

Quan pensem en autores de la segona meitat del XIX segle –o de la primera part del XX–, dins d'un context català, surten sempre els noms de Caterina Albert i Dolors Monserdà; alguns van més enllà i parlen de Carme Karr, abans d'arribar a les primeres novel·les de Mercè Rodoreda. Tanmateix, durant els últims anys de la nostra contemporaneïtat es van descobrint veus noves que havien caigut en l'oblit just després de la seva mort, encara que mentre escrivia i publicava eren considerades com a figures importants del seu temps. D'aquesta capsula de Pandora n'ha sortit també Felip Palma, pseudònim de Palmira Ventós i Cullerell, atès que Palmira, com Caterina Albert, va formar part d'aquelles dones que van optar per fer servir un pseudònim masculí per a donar a conèixer les seves obres. La veu suposadament masculina atorgava més valor i mèrit i reduïa els problemes d'autocensura. Palmira Ventós, però, va més enllà d'aquesta regla i, en part, respecte a Víctor Català, la inverteix: quan va començar a escriure peces teatrals les va signar amb el seu nom real. *Tots els contes* -un recull de dotze relats que van aparèixer originàriament entre els anys 1902 i 1907 a revistes i diaris com ara *Joventut*, *La Veu de Catalunya*, *Emporium*, *La Tralla* i *Feminal*- mostren aquesta transformació per part de l'autora; la majoria de les narracions varen ser

escrites just en els primers anys del segle, i les últimes dues, «Abandonada!» i «Sola!» ja van aparèixer amb l'afegitó del nom Palmira Ventós entre parèntesis.

Dins d'aquest volum, val la pena deturar-se en el pròleg de Rosa Oliveros Arasa, que dona un quadre molt bé encertat –i que ajuda el lector a orientar-se sobre la (poc coneguda) biografia de l'autora, la seva carrera literària i el seu estil.

Els contes estan carregats d'un realisme cru, que no es fa enrere en el moment de descriure situacions d'una quotidianitat rural. Dins d'aquest univers, encontrem històries més tendres com “La passera” o més commovedores com “Abandonada!”. Tot i això, en la seva majoria, les històries expressen violència de tota mena: sexual en “La Porc”; física en “L'espurna”; psicològica en “Revenja”; emocional; en “La relíquia”. Palmira Ventós no amaga la crueltat humana, la seva intrínseca instintivitat i la seva hipocresia. Ben al contrari, ens revela una societat on els sentiments es reprimeixen, les passions s'engabien i (gairebé totes) les dones representen tan sols un adorn. Tanmateix, les protagonistes d'aquestes narracions no es limiten al patiment sinó que són dones que observen, que calculen, que alberguen en elles mateixes una rebel·lió silenciosa que desborda només al final. Hi ha sensualitat negada que esdevé obsessió; hi ha venjança que s'insinua subtilment entre els plecs de la quotidianitat; hi ha traïció com a única fugida d'una existència ja marcada. Aquestes proses, en la seva totalitat, sorprenen i desconcerten, sedueixen amb la seva elegància estilística, però que no escatimen cops. Cada conte és un univers de tensions, desig i rebel·lió, i algunes vegades costa de pensar que s'han escrit els primers anys del segle passat. Potser l'únic element que ens remet als temps concrets de l'obra és la llengua, un català modernista força típic de la producció d'aquell període. Sovint hi podem trobar construccions sintàctiques que avui ens sonen com arcaïques, i ens demanen més atenció i concentració. El vocabulari és molt refinat i els diàlegs mostren una capacitat suggestiva d'expressar els pensaments i les accions.

En definitiva, *Tots els contes* de Palmira Ventós és un llibre que val molt la pena descobrir. Són històries intenses, plenes de sentiments reprimits, violència soterrada i personatges que lluiten, d'una manera o altra, contra allò que els ha tocat viure. Tot i estar escrits fa més de cent anys, els relats tenen una força sorprenent i tracten temes

CAR ACT ERS

que encara avui ens susciten interès i emoció: sacsegen, atrapen i ens fan reflexionar. És a dir, tenen totes les característiques d'una literatura sense concessions.

Catalina Lastun